

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Horváth Antal ügyvéd által képviselt felperesnek az Országos Rádió és Televízió Testület /1088 Budapest, Reviczky u. 5./ alperes ellen műsorszolgáltatási ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt a Fővárosi Bíróságon 20.K.32.047/2003. szám alatt megindult, és a Fővárosi Ítéltábla 2008. október 22. napján kelt 4.Kf.27.420/2008/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében, a jogerős ítélet ellen a felperes által 91. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 4.Kf.27.420/2008/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a Legfelsőbb Bíróság a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000 /harminchatezer/ forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.084/2003/5. számú ítéletével helybenhagyott 2.K.30.532/2002/5. számú ítéletében az alperes 178/2002. /I. 24./ számú határozatának felülvizsgálata iránti perben a felperes keresetét elutasította.

Az alperessel egyezően megállapította, hogy a felperes - a nyers erőszakra és brutalitásra épülő - 2001. október 28-án 20 órai kezdettel műsorra tűzött filmmel megsértette a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény /a továbbiakban: Rttv./ akkor hatályos 5. §-ának /4/ bekezdését, mivel a filmet csak 18 éven felüliek nézhették volna, 23 óra és 05 óra között bemutatott időben.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedése előtt 2003. március 11-én 21 órai kezdettel ismételten közzétette a filmet.

Az alperes az 1238/2003. /VII. 17./ számú határozatával a műsorszám korábbi eljárásban való minősítésére, de az időközben megváltozott jogszabályra tekintettel megállapította, hogy a felperes megsértette az Rttv. 5/B. §-ának /4/ és 5/C. §-ának /3/ bekezdésében foglaltakat, ezért az Rttv. 112. §-ának /1/ bekezdés c/ pontja alapján a felperes műsorszolgáltatási jogának gyakorlását 91 percre felfüggesztette.

A felperes keresetében vitatta a jogsértés elkövetését, a határozat felülvizsgálatát kérte a bíróságtól.

Álláspontja szerint a műsorszámot megfelelően sorolta a III. kategóriába, megfelelő jelzéssel ellátva, megfelelő időben tette közzé 21 órai kezdettel; az nem sorolható a IV. kategóriába, tekintettel arra, hogy annak megismerésére - a már média-tapasztalatokkal rendelkező 16-18 év közötti fiatal számára - nem járhat a személyiségfejlődés zavarásával.

Másodlagosan a szankció mértékének mérséklését kérte, arra alapozottan, hogy az esetlegesen téves besorolás, szubjektív értékítélet - amely a jóhiszeműséget valószínűsíti - egyben igazolja a rosszhiszeműség, szándékosság, vagy súlyos gondatlanság hiányát. Ezt figyelembe véve pedig indokolatlanul súlyos - a magatartásával arányban nem álló - az alperesi határozatban előírt szankció.

Az elsőfokú bíróság - a felperes indítványára - igazságügyi pszichológus szakértőket rendelt ki, dr. S. T. szakvéleményét szerezte be, valamint határozatának részévé tette és elfogadta T. L. szakvéleményét is.

Megállapította, hogy a felperes nem követett el jogsértést azzal, hogy a filmet a III. kategóriába sorolva, 21 órai kezdettel sugározta, ezért az alperes határozatát hatályon kívül helyezte.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett, kérte annak megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság, a fellebbezést alaposnak értékelte, és - az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva - a felperes keresetét elutasította.

Jogerős ítéletének indokolásában a Pp. 206. § /1/ bekezdésére hivatkozással kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság rendelkezésére állt a vitatott filmet tartalmazó kazetta, és már jogerős ítélet állapította meg, hogy a film megtekintése a 18 év alatti korosztály számára nem ajánlott. Erre tekintettel - amellet, hogy a szakértői bizonyításra nem is volt szükség - a bizonyítási eljárás során a Pp. 206. § /1/ bekezdésének megsértésével értékelte.

A perben kirendelt dr. S. T. szakértő véleményét alaptalanul mellőzte, míg az azzal ellentétes T. L. szakvéleményét anélkül tette ítéletének részévé, hogy a vélemények közötti ellentéteket feloldotta volna.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a filmmel kapcsolatos állásfoglalás a szakértői véleményekre tekintet nélkül is kialakítható volt. Erre figyelemmel a szakértői bizonyítás eredményét mellőzte, az ellentétes vélemények feloldását nem tartotta szükségesnek.

Rámutatott arra, hogy bizonyított tény, miszerint a felperes a tárgyi esetet megelőzően a film közreadásával megsértette az akkor hatályban volt Rttv. 5. § /4/ bekezdésének rendelkezését, amely kimondta, hogy a kiskorúak - ez alatt értette a 18 éven aluli korosztályt - személyiségfejlődésére ártalmas műsorszámot csak 23 óra és 05 óra között lehet közzétenni; vagyis megállapítást nyert, hogy a vitatott műsorszám a 18 éven aluli korosztály számára nem ajánlott.

Kiemelte az ítéltábla, hogy a jogalkotó a kiskorúak védelme érdekében iktatta be a 18 éven aluli nézők korcsoportokra bontásával azokat a rendelkezéseket, amelyek betartását az alperes törvényi felhatalmazással ellenőrizni köteles.

Az Rttv. 5/B. § /4/ bekezdésének 2002. október 15. napjától hatályos rendelkezése szerint azt a műsorszámot, amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására - különösen azáltal, hogy meghatározó eleme az erőszak, illetve a szexualitás közvetlen, természetes ábrázolása -, a IV. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: 18 éven aluliak számára nem ajánlott, és az 5/C. § /3/ bekezdése szerint 22 óra és 05 óra között tehető közzé.

Megállapította a Fővárosi Ítéltábla, hogy a jogszabályi rendelkezés a védett kiskorúak tekintetében a IV. kategóriába való besorolásnál lényegesen nem változott.

A tárgyi esetben alkalmazott jogszabályi rendelkezés a műsorszám sugárzásának időbeli korlátozásáról a 18 éven aluli korosztály védelme érdekében rendelkezik, az pedig már megállapítást nyert, hogy a vitatott film megtekintése e korosztály számára nem ajánlott; azok az okok, amelyekre tekintettel a minősítés korábban történt, teljes mértékben kitöltik a IV. kategória törvényi tényállását is.

Kifejtette az ítéltábla, hogy a műsorszámok kategorizálásáról az alperes 1494/2002. /X. 17./ számú határozata rendelkezik, meghatározva az 5/B. § szerinti minősítésnél irányadó szempontokat. A műsorszámok minősítésénél a műsorszolgáltatónak szem előtt kell tartania, hogy a kiskorú eszményképeket keres, amely számára követendő példa lehet, a televíziós hősök pedig azonosulási igényt ébreszthetnek. Ebből következően az ily módon besorolt műsorszámok nem csábíthatnak olyan hősökkel való identifikációra, akiket antiszociális, destruktív vagy erőszakos viselkedésformák jellemeznek; valamint nem sugallhatnak kettős értékrendet, amely a gyermekben identitás-zavart, morális bizonytalanságot kelthet.

A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a műsorszám megfelelő kategóriába sorolásának alátámasztására szolgáló érveivel, nem vitatva, hogy a hasonló műsorszámnak helye lehet az elektronikus médiumokban, de csak megfelelő jogszabályi minősítéssel és megfelelő időben való közreadással. Külön is kiemelte, hogy a felperes már ismerte az alperes minősítését az általa sugárzott műsorral kapcsolatosan, ezt azonban figyelmen kívül hagyta, és anélkül, hogy véleményét egyeztetette volna az alperessel, ismételten műsorra tűzte a filmet; e magatartása mindenképpen indokolta az alperes jogszabályoknak megfelelő eljárását.

A Fővárosi Ítéletábra megítélésé szerint a felperes - álláspontja alátámasztásául - megalapozatlanul hivatkozott az ellentmondó szakvéleményekre, annak ellenkezőjét az alperesnek bizonyítania nem kellett. A film megtekintéséből - szakértői vélemény beszerzése nélkül is - megállapítható a kiskorúak védelme érdekében megalkotott jogszabályi rendelkezés megsértése.

A Fővárosi Ítéletábra álláspontja szerint az alperes határozata a szükséges mértékben tartalmaz indokolást - úgy a jogkérdésben, mint a kiszabott szankció vonatkozásában -, így az az anyagi és eljárásjogi jogszabályoknak megfelelt, hatályon kívül helyezése a Pp. 339. §-a szerint nem volt indokolt.

Rámutatott arra, hogy a jogsértés megállapítása mellett a kiszabott szankció vonatkozásában a bíróság méltányosságot nem gyakorolhat; az alperesi döntés felülmérlegelésére akkor nyílt volna meg a lehetőség, ha az alperes az elétárt mérlegelési szempontokat nem vizsgálja, vagy ellentmondásos döntést hoz. A felperes azonban - bár korábban ismert volt számára a film minősítése - mindvégig tagadta a jogsértés elkövetését, így szubjektív megítélésé a film minősítésében fel sem merülhetett, melyet a szankció kiszabásánál az alperesnek figyelembe kellett vennie.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezését, és a keresetének megfelelő döntés hozatalát kérte.

Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti az Rttv. 5/B. § /4/ bekezdését és 5/C. § /3/ bekezdését, a 112. § /1/ bekezdését, valamint a Pp. 182. § /1/-/3/ bekezdéseit, 206. § /1/ bekezdését és 339. § /1/ bekezdését.

Álláspontja szerint az alperes határozata és a jogerős ítélet abban téved, hogy nincs tekintettel a korábbi Rttv. alapján folyamatban volt per tárgyára; nevezetesen arra, hogy mit kellett vizsgálnia a bíróságnak a korábbi ügyben.

Ismertette, hogy a 2002. október 15. előtt hatályban volt, a korábbi eljárás során alkalmazott Rttv. a kiskorúak védelme szempontjából alapvetően három kategóriát különböztetett meg.

Sérelmezte, hogy az alperes téves jogszabály-értelmezése folytán az Rttv. korábbi rendelkezései szerinti kategóriát a jelenleg hatályos kategóriába sorolás elvégzése nélkül, automatikusan feleltette meg az Rttv. jelenleg hatályos IV. kategóriájának; a jogerős ítélet pedig azért jogsértő, mert ezt az álláspontot elfogadva - ellentmondva az elsőfokú ítélet helyes és logikailag is alátámasztott indokolásának - bizonyítékként értékelte még a korábbi Rttv. hatálya alatt meghozott ítéleteket; ezzel súlyosan - az ügy elbírálása szempontjából alapvető kérdésben - sértette meg a Pp. 206. § /1/ bekezdésében foglaltakat.

Kifogásolta, hogy noha dr. Sebestyén Tamás igazságügyi pszichológus szakértő szakértői véleményére észrevételt tett, a kirendelt szakértő ahelyett, hogy az észrevételekre válaszolt volna, szakértői véleményét visszavonta és kérte az eljáró bíróságot, hogy szakértői véleményének felhasználását ne engedélyezze.

Kérte figyelembe venni, hogy a kialakult helyzetre tekintettel az elsőfokú bíróság a felperes indítványára új szakértő kirendeléséről rendelkezett, akinek személyében a peres felek közösen megállapodtak, és aki szakvéleményét határidőben a bíróság rendelkezésére is bocsátotta.

A szakértői véleménnyel kapcsolatban - tekintettel arra, hogy az abban foglaltak megalapozottak és aggálytalanok voltak - a felperes kérdéseket nem tett fel, annak kiegészítésére indítványt nem tett.

Hivatkozott a felperes a Pp. 166. § /1/ bekezdésére és a Pp. 182. § /2/ és /3/ bekezdésében foglaltakra.

Megítélése szerint perjogi értelemben a perben csak egy szakvéleményt lehetett szakvéleményként, azaz bizonyítékként figyelembe venni; ebből következik az is, hogy nem lehet szó az ellentétes vélemények feloldásáról, melyet - a Fővárosi Ítéletábla szerint - az első fokon eljáró bíróságnak kellett volna megtennie. Álláspontja szerint, ha az első fokon eljáró bíróság nem követett el jogsértést azzal, hogy a per elbírálása szempontjából alapvető kérdés megítéléséhez szakértői bizonyítást vett igénybe, akkor a rendelkezésre álló szakvéleményt a bizonyítékok sorából elhagyni nem lehet.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § /1/ bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a másodfokú bíróság megfelelő alapossággal rögzítette jogerős ítéletének indokolásában az ügyben irányadó tényállást, és abból - az ide vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával - helytálló jogi következtetést vont le, azzal a Legfelsőbb Bíróság is egyetért.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak kapcsán hangsúlyozza a Legfelsőbb Bíróság, hogy a Pp. 270. § /2/ bekezdése és 272. § /2/ bekezdése értelmében felülvizsgálati eljárás során kizárólag a jogerős ítélet jogszerűsége vizsgálható.

Ha a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélettel megállapított tényállást, vagyis azt sérelmezi, hogy a bíróság a tényállást a Pp. 206. §-ának megsértésével állapította meg, a jogerős ítélet érintésének csakis akkor van helye, ha a tényállás iratellenes, illetőleg a bíróság a bizonyítékokat - azok egybevetése során - nem a maguk összességében értékelte, és ennél fogva a megállapított tényállás nyilvánvalóan okszerűtlen, vagyis lényeges logikai ellentmondást tartalmaz.

Nem állapítható meg azonban jogszabálysértés akkor, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja.

A Pp. 206. §-a szerinti szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás - ha az nem iratellenes, vagy logikátlan - felülvizsgálata nem lehet eredményes; a felülvizsgálati eljárásban ugyanis felülmérlegelésnek nincs helye, nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülvizsgálat csak arra szorítkozhat, hogy a mérlegelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nincs-e nyilvánvalóan helytelen következtetés.

A Legfelsőbb Bíróság a perben rendelkezésre állt iratanyag tartalma alapján megállapította, hogy megalapozottan hivatkozott a jogerős ítélet az ugyanezen film kapcsán hozott korábbi alperesi határozat bírósági felülvizsgálata során született ítéletekre, az ott megállapított tényállásra és jogi következtetésre, a műsor besorolására.

Helyesen értékelte a Fővárosi Ítéltábla a jogszabályváltozás következtében előállott helyzetet, a kifogásolt film minősítését illetően. Teljes körűen értékelte és mérlegelte az e körben rendelkezésre állt bizonyítékokat, és a jogerős ítélet indokolásában - a Pp. 221. § /1/ bekezdésének megfelelően - számot adott súlyozási, mérlegelési tevékenységéről.

A Legfelsőbb Bíróság nem találta megállapíthatónak a szakértői bizonyítás tekintetében sem a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabályhelyek megsértését.

A másodfokú bíróság a Pp. 206. §-ának alkalmazásával úgy ítélte meg, hogy álláspontja a szakértői véleményekre tekintet nélkül is kialakítható a film megtekintése útján, ez okból pedig a szakértői bizonyítás mellőzése nem volt jogszabálysértőnek tekinthető.

Minderre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben foglalt jogszabályokat nem sértette meg, ezért azt a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban igazolt perköltsége nem merült fel, ezért arról a Legfelsőbb Bíróságnak rendelkeznie nem kellett.

A tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viselésére a felperes a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján a 6/1986. /VI. 26./ IM rendelet 13. § /2/ bekezdése szerint a felperes köteles.

Budapest, 2009. november 25.

**Dr. Buzinkay Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Fekete Ildikó sk. előadó
bíró, Dr. Patyi András sk. bíró**

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő